

De deelnemende omwonenden hebben het overleg tussen partijen en de opstelling van de deelnemers in de projectgroep als prettig en constructief ervaren. Er is echter wel zorg over nakomen van afspraken en handhaving daarvan. Dit betreft dan zowel de afspraken t.a.v. de omgang met de omgeving (omgevingsovereenkomst) als de concrete realisatie van de landschappelijke inpassing (realisatie en onderhoud groenvoorziening als visuele mitigatie) o.a. of het groen voldoende aan slaat (dichtheid en hoogte) om te bereiken wat de omwonenden hiermee voor ogen hebben.

Met vriendelijke groet,

namens de deelnemende omwonenden groep zonnepark Broekheurne

Bijlagen (2):

- Notitie wensen omwonenden zonnepark d.d.
- Reactie notitie vanuit zonnepark op wensen omwonenden

Annerveenschekanaal, 28 juni 2024

Aan: Gemeente Enschede [REDACTED] – projectgroep zonnepark Broekheurne
Van: [REDACTED] – namens bewonersdelegatie klankbordgroep
Onderwerp: Ontwerp en voortgang zonnepark Broekheurne

Inleiding

Op 25 juni is de laatste versie van het ontwerp voor het zonnepark Broekheurne gepresenteerd in de klankbordgroep en daar besproken. Tevens is aangegeven dat de volgende stap wordt gezet door inbreng van dit ontwerp bij de wethouder.

Bewonerscommentaar op het ontwerp

De omwonenden hebben al eerder aangegeven dat zij zich positief opstellen ten aanzien van de komst van dit zonnepark als onderdeel van de bredere gebiedsagenda voor het gebied Broekheurne. Al eerder is vanuit de bespreking van een eerder ontwerp (groter van omvang) vanuit de omwonenden aangegeven wat de wensen zijn ten aanzien van bijvoorbeeld de landschappelijke inpassing. Deze lijst met wensen vindt u als bijlage bij deze mail, de bewoners vragen om zo veel mogelijk tegemoet te komen aan deze (schriftelijk) gecommuniceerde wensen.

Daarnaast hebben wij enkele punten in directe reactie op de laatste vergadering:

- Wij constateren dat in het nieuwe ontwerp de inpassing in het landschap minder goed is geregeld. Zo is er een keuze voor een minder fraai hek, het hek gaat van 2 naar 2.4 meter, er wordt een keuze gemaakt voor beperktere begroeiing aan de kant van de Usselerveenweg, de afstand tussen zonnepark en weg is kleiner dan in het eerdere ontwerp, en er wordt niet meer overwogen een aarden wal aan te brengen. Wij eisen niet op al deze punten dat er een betere regeling komt, maar willen specifiek twee punten benadrukken. Ten eerste dat erop wordt ingezet dat de gebruikte begroeiing voldoende zicht ontnemend is tijdens de warme maanden, ten opzichte van het zonnepark en het hek, en dat dat ook zo veel mogelijk het geval is tijdens de koude maanden en de beginjaren van het park. Ten tweede dat er serieus gekeken wordt naar mogelijkheden om toch langs sommige omrandingen een aarden wal aan te brengen.
- In het overleg zijn we nog niet toegekomen over gesprekken over een omgevingsfonds en een omwonendenregeling. Wij hechten eraan dat hier zo spoedig mogelijk afspraken over worden gemaakt.
- Wij willen er graag van uitgaan dat in verband met de mogelijk nog volgende discussie over de aard en locatie van de batterijopstelling over de locatie van het inkoopstation ook nog nader gesproken kan worden

Op 15 juli praten wij de directe omwonenden bij. Wij gaan ervan uit dat er daarnaast nog voor 17 september een bijeenkomst wordt georganiseerd voor alle bewoners. Wij wijzen er graag op dat bovenstaande punten slechts een voorlopige reactie betreffen van de drie vertegenwoordigers namens de bewoners vertegenwoordigd in de klankbordgroep en dat er uit afstemming met de overige bewoners van het gebied nog andere punten naar voren kunnen komen.

Wensen van omwonenden ten opzichte van het zonnepark

Inpassing zonnepark

De inpassing moet gericht zijn op het geheel onzichtbaar maken van de zonnepanelen vanuit de openbare weg en de omliggende ruimte

De externe contouren van het park moeten zijn voorzien van een aarden wal van 1 meter hoog waarvoor en waarbovenop begroeiing wordt aangebracht. (Toelichting: de aarden wal ontnemt deels zicht op de panelen op het moment dat de begroeiing dat niet doet – in de aanloopperiode en in de winterse maanden) en het gebruik van goede aarde helpt garanderen dat de begroeiing op de wal gedijt.)

De beplanting moet binnen enkele jaren geheel dicht zijn

Voor het onderhoud van de begroeiing en de visuele inpassing in het landschap geldt een resultaatverplichting, geen inspanningsverplichting. Het onderhoud wordt uitbesteed aan een partij die hierop kan worden aangesproken. (Tip: [REDACTED] heeft als tip Landschapsfonds Enschede. Zij willen graag het onderhoud doen. Hebben ze wel budget voor nodig. Dit moet betaald worden door de initiatiefnemer.) Wellicht is het ook mogelijk om iets te doen om te monitoren of de biodiversiteit jaarlijks toeneemt.

We willen dat de eisen die we gesteld hebben mbt inpassing en vergoedingen omwonenden worden opgenomen in de vergunning

Beplantingsplan: zijn we het eens met het voorstel van landschapsarchitect? Is het verstandig om beplanting te nemen die wellicht niet inheems is, maar wel beter tegen droogte en warmte kan. In de bijlage staan een aantal planten die niet opgenomen zijn in de lijst van het inrichtingsplan, maar waar wellicht ook een keuze uit gemaakt kan worden. Dit om te zorgen dat de planten wel aanslaan ten tijde van droogte.

Kwaliteit grond voor begroeiing: de grond moet voldoende zodat planten kunnen groeien.

Zijn we ermee akkoord dat het 4-5 jaar gaat duren tot de begroeiing geheel dicht is? Er kan gekozen worden voor planten die ook 's winters blad vast houden. Liever niet, maar kijken of we door het goed dicht aan te planten, planten die aanslaan en een goede filter vormt voor het zicht (TPSolar stelt dat meteen grotere struiken planten een verhoogd risico geeft op mislukken).

Accepteren we dat in de winterse maanden de panelen deels zichtbaar zijn, of moeten er bijzondere maatregelen komen, b.v. doek of evergreens? Liever geen doek of evergreens.

Er kan verzekeringstechnisch geen gebruik worden gemaakt van een landelijk hekwerk voor om het park. Het wordt een modern hek, mogelijk met prikkeldraad. Hebben we speciale eisen over kleur of vorm? Toch kijken of er mogelijkheden zijn voor een landelijke uitstraling, zeker gezien je het de eerste jaren nog gaat zien. Wellicht zijn er andere opties dan het moderne hek (Dit is alleen zichtbaar als de begroeiing niet dicht is).

Omvormers kunnen boven de hoogte van de panelen uitkomen en zo zichtbaar zijn als de begroeiing is afgestemd op de hoogte van de panelen. De begroeiing kan dan nog hoger gemaakt worden, of de omvormers kunnen deels worden ingegraven. Wat willen we?

Hebben we nog wensen ten opzichte van het gebruik van het terrein (onder en tussen ze zonnevelden)?

Procedurele wensen: moet er een omgevingsovereenkomst komen? Willen we een permanente werkgroep waarin omwonenden, TPSolar en de gemeente vertegenwoordigd zijn?

Zijn er nog verdere wensen? Hebben we nog aanvullingen of wijzigingsvoorstellen ten opzichte van het inrichtingsplan van TPSolar? Het toevoegen van speelelementen in het stuk bij het water. Geen speeltoestellen, maar meer natuurlijke aanleidingen, iets van stapstenen, zodat het ook leuk is voor kinderen om erlangs te gaan. Of iets wat uitleg geeft over het zonneveld. Misschien is er een samenwerking met de UT mogelijk of zo iets.

WETENSCHAPPELIJKE NAAM	ALGEMENE KENMERKEN						BIJDRAGE AAN ECOSYSTEEDIENSTEN										NADELIGE EIGENSCHAPPEN	
	GROOTTE	GROEN-BLIJVEND	WINTER-HARDHEID	TOLERANTIE DROOGTE	TOLERANTIE STROOILOZOUT	BEPERKEN OPWARMING	INTERCEPTIE NEERSLAG	VERDRAAGT ZEER NATTE PERIODE	VERDRAAGT DROGE PERIODE	WEGVANGEN FIJNSTOF	WEGVANGEN NO _x /O ₃	VASTLEGGEN CO ₂	NEKTARBRON INSECTEN	STUIFMEEL-BRON INSECTEN	VOEDSELBRON VOGELS	ALLERGENITEIT	EMISSIE VOS	
Acer buergerianum	★★★★		★★★	★★		★★★							★★★	★★		★★	★★	
Acer campestre	★★★		★★★	★★★	★	★★	★			★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★		★★	★★	
Acer negundo	★★★★		★★★	★		★★★★	★	★	★★	★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★		★★★	★★	
Acer platanoides	★★★★		★★★	★★		★★★★	★★			★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★		★★★	★★	
Acer pseudoplatanus	★★★★		★★★	★★		★★★★	★★			★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★		★★★	★★	
Acer rubrum	★★★★		★★★	★	☆	★★★★	★		★	★★	★★★★	★★★★	★★	★★		★★★ (afh. van cv)	★★	
Acer saccharinum	★★★★		★★★	☆		★★★★	★★	★	★★	★★	★★★★	★★★★	★★★	★★		★★★	★★	
Acer tataricum ssp. Ginnala	★★		★★★	★★	★	★★	★★			★★		★★				★★	★★	
Aesculus hippocastanum	★★★★		★★★	☆		★★★★	★★			★★	★★★★	★★★★	★★★	★★★★		★★	★★	
Aesculus x carnea	★★★		★★★	★	☆	★★★★				★★	★★★★	★★★★	★★★	★★★★		★★	★★	
Alnus cordata	★★★		★★★	★	★	★★	★★			★★	★★★	★★★		★★★		★★★	★	
Alnus glutinosa	★★★		★★★	☆	★	★★	★★	★★	★	★★	★★★	★★★		★★★		★★★	★	
Alnus incana	★★★		★★★	★★	★	★★	★	★	★★	★★	★★★	★★★		★★★		★★★	★	
Alnus spaethii	★★★★		★★★	★★	★	★★				★★	★★★	★★★		★★★		★★★	★	
Amelanchier arborea	★		★★★	☆	★	★			★	★	★★★	★★	★★★★	★★	☞	★	★★	
Amelanchier lamarckii	★★		★★★	☆	★	★			★	★★	★★★	★★★	★★★★	★★	☞	★	★★	
Betula nigra	★★★★		★★★	★	☆	★★	★★	★	★	★★	★★★	★★★★	☆	★★	☞	★★★	★★	
Betula papyrifera	★★★★		★★★	☆		★★				★★	★★★	★★★★		★★	☞	★★★	★★	
Betula pendula	★★★		★★★	★★		★★	★★			★★	★★★★	★★★★		★★	☞	★★★	★★	
Betula pubescens	★★★		★★★	☆		★★	★★	★	★	★★	★★★	★★★★		★★	☞	★★★	★★	
Betula utilis	★★★★		★★	☆	☆	★★				★★	★★★	★★★		★★	☞	★★★	★★	
Carpinus betulus	★★★		★★★	★	☆	★★	★★		★★	★★	★★★	★★★★		★★		★★★	★	
Castanea sativa	★★★★		★★★	☆	☆	★★★★	★★			★★	★★★★	★★★★	★★	★★★★		★★	★★	
Catalpa bignonioides	★★★		★★★	★	☆	★★				★★	★★★★	★★★★	★★★	★★★★		★★	★★	
Cedrus atlantica = C. libani ssp. Atlantica	★★★★	☞	★★	★★		★★				★★★★	★	★★★★				★	★★	
Cedrus deodara	★★★★	☞	★★	☆		★★				★★★★	★	★★★★				★	★★	
Cedrus libani	★★★★	☞	★★	★★		★★				★★★★	★	★★★★				★	★★	
Celtis australis	★★★		★★★	★★	☆	★★	★★			★★		★★★★	☆	☆		★★	★★	
Celtis occidentalis	★★★★		★★★	★★		★★	★★			★★	★★★	★★★★			☞	★★	★	
Cercidiphyllum japonicum	★★★		★★★	☆	☆	★★	★			★★	★★★★	★★★★				★★	★★★	
Cercis canadensis	★★		★★★	☆		★	★★			★★		★★★				★	★	
Cercis siliquastrum	★★		★★	★★	☆	★	★★			★★		★★★	★★★★			★	★★	
Chamaecyparis lawsoniana	★★★★	☞	★★★	★		★	★★			★★★★	★	★★★				★★★	★	
Cornus mas	★		★★★	☆		★	★		★	★★	★★★	★★★	★★★★	★★	☞	★	★★	
Corylus colurna	★★★		★★★	★	☆	★	★			★★	★★★	★★★		★★		★★★	★★	
Crataegus coccinea	★		★★★	★	☆	★	★			★★		★★★				★	★★	
Crataegus x lavallei	★		★★★	★	☆	★	★			★★★★	★	★★★	★★★★	★★		★	★★	
Crataegus monogyna	★★		★★★	★	☆	★	★			★★		★★★	★★★★	★★	☞	★	★★	
Elaeagnus angustifolia	★		★★★	★★	★	★				★		★★				★★	★★	
Fagus sylvatica	★★★★		★★★	☆	☆	★★★★	★★			★★★★	★★★	★★★★	★★	★★	☞	★★	★★★	
Fraxinus angustifolia	★★★		★★★	★	★	★★	★★		★★	★★	★★★★	★★★★	☆	★★	☞	★★★	★★	
Fraxinus excelsior	★★★★		★★★	☆	★	★★★★	★★		★	★★	★★★★	★★★★	☆	★★	☞	★★★	★	
Fraxinus ornus	★★★		★★	★★	★	★★	★★			★	★★★	★★★	★	★★★★	☞	★★★	★	
Fraxinus pennsylvanica	★★★★		★★★	★	★	★★		★	★★	★★	★★★★	★★★★	☆	★★	☞	★★★	★★	
Ginkgo biloba	★★★★		★★★	★★		★	★★	★	★★	★★	★★★★	★★★★	☆	☆		★★	★★★	
Gleditsia triacanthos var. inermis	★★★★		★★★	★★★★	★	★★	★★			★★★★	★★★	★★★★	★★★★	★		★★	★	
Gymnocladus dioica	★★★		★★★	★★★★		★				★★	★★★	★★★★				★	★★	
Ilex aquifolium	★★★	☞	★★	☆		★	★★			★★	★★★★	★★★	★★★★	★★	☞	★	★★★	
Juglans nigra	★★★★		★★★★	★★		★★★★	★★			★★	★★★	★★★★			☞	★★★	★★	
Juglans regia	★★★★		★★★	★		★★★★	★★			★★	★★★	★★★★		★		★★★	★★	
Koelreuteria paniculata	★★		★★	★★★★		★				★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★		★	★	
Larix decidua	★★★★		★★★	☆		★★	★★			★★★★	★	★★★★				★★	★★	
Liquidambar styraciflua	★★★★		★★★★	★	☆	★★	★★	★	★	★	★★★★	★★★★	★	★		★★★	★★★	
Liriodendron tulipifera	★★★★		★★★	☆	☆	★★★★	★★			★	★★★★	★★★★	★★★★	★		★	★★	
Magnolia grandiflora	★★★★	☞	★	★★		★★	★			★	★★★	★★		★		★	★★★	
Magnolia spp.	★ – ★★★		★★ – ★★★	☆	☆	★ – ★★★	★★			★ – ★★	★★★ – ★★★★★	★★ – ★★★	☆	★		★	★★★	
Malus baccata	★★		★★★	★		★	★			★	★★★	★★★			☞	★	★★	
Malus tschonoskii	★★		★★★	★		★	★			★		★★★	★★	★★	☞	★	★★	
Malus cv's	★ – ★★		★★★	★		★	★			★★	★★★	★★★	★★★★	★★★★	☞	★	★★	
Metasequoia glyptostroboides	★★★★		★★★	★		★★		★★	★	★★★	★	★★★★	☆	☆		★★★	★★	
Morus alba	★★★		★★★	★		★★	★★			★	★★	★★			☞	★★★ (♂ plant)	★★	
Morus nigra	★★★		★★★	☆		★★	★★			★	★★	★★			☞	★★	★★	
Parrotia persica	★★★		★★★	★★		★★				★★	★★★	★★★				★		
Paulownia tomentosa	★★★		★★	☆		★★	★★			★★	★★★	★★★				★	★	
Picea abies	★★★★	☞	★★★	★		★★	★★★★			★★★★	★	★★★	★★★★	★★	☞	★	★★	
Picea pungens	★★★★	☞	★★★	★		★★				★★★★	★	★★★			☞	★	★★	
Pinus nigra	★★★★	☞	★★★	★★		★★	★★			★★★★	★	★★★★			☞	★	★★	
Pinus strobus	★★★★	☞	★★★	★		★★				★★★★		★★★★				★	★★	
Pinus sylvestris	★★★★	☞	★★★	★★		★★	★★			★★★★	★	★★★★		★	☞	★	★★	
Platanus occidentalis	★★★★		★★★	★★	★	★★★★	★★	★	★★	★★	★★★★	★★★★			☞	★★★	★★★	
Platanus orientalis	★★★★		★★★	★★	★	★★★★	★★			★★	★★★★	★★★★			☞	★★★	★★★	
Platanus x acerifolia = P. x hispanica	★★★★		★★★	★★	★	★★★★	★★	★	★★	★★	★★★★	★★★★	☆	☆		★★★	★★★	
Populus alba	★★★★		★★★	★★	★	★★★★	★★			★★★★	★★★★	★★★★			☞	★★★ (afh. van cv)	★★★	
Populus nigra	★★★★		★★★	★★	★	★★★★	★★		★	★★	★★★★	★★★★		★★	☞	★★★ (♂ plant)	★★★	
Populus tremula	★★★★		★★★	★★★★	★	★★★★	★★			★★	★★★★	★★★★	☆	★★★	☞	★★★	★★★	
Populus x canadensis	★★★★		★★★	★	★	★★★★	★★		★	★★	★★★★	★★★★			☞	★★★	★★★	
Populus x canescens	★★★★		★★★	★	★	★★★★	★★		★	★★★★	★★★★	★★★★	☆	★★★★		★★★ (♂ rassen)	★★★	
Prunus avium	★★★★		★★★	☆	☆	★★★★	★			★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	☞	★	★★	
Prunus cerasifera	★★		★★★	☆	☆	★	★			★★	★★★★	★★★	★★★★	★★★★		★	★★	
Prunus cerasus	★★		★★★	☆	☆	★	★			★	★★★★	★★	★★	★★★★	☞	★	★★	
Prunus maackii	★★★		★★★	★	☆	★★	★			★		★★★			☞	★	★★	
Prunus padus	★★★		★★★	★	☆	★★	★			★	★★★	★★★	★★★★	★★	☞	★	★★	
Prunus sargentii	★★		★★★	★	☆	★★				★	★★★★	★★★	★★★	★★		★	★★	
Prunus serrulata	★★		★★★	★	☆	★				★	★★★★	★★★	★	★	☞	★	★★	
Prunus spinosa	★		★★★	★	☆	★				★★	★★★	★★★	★★	★★★	☞	★	★★	
Prunus virginiana 'Shubert'	★★		★★★	★	☆	★				★		★★			☞	★	★★	
Pyrus calleryana	★★		★★★	★★★★	☆	★				★	★★★	★★★	★★★	★★★	☞	★	★	
Quercus cerris	★★★★		★★★	★	★	★★★★	★★		★	★★	★★★	★★★★	☆	★★★	☞	★★	★★★	
Quercus coccinea	★★★★		★★★	★	★	★★★★	★★		★	★★	★★★	★★★★			☞	★★	★★★	
Quercus frainetto	★★★★		★★★	★	★	★★★★	★★		★★	★★	★★★★	★★★★	☆	★★★	☞	★★	★★★	
Quercus ilex	★★★★	☞	★	★★	★	★★	★★	★	★	★★★★		★★★★			☞	★★	★★★	
Quercus palustris	★★★★		★★★	★	★	★★★★				★	★★★★	★★★★	☆	★★★	☞	★★	★★★	
Quercus petraea	★★★★		★★★	★	★	★★★★	★★			★★		★★★★	☆	★★★		★★	★★★	
Quercus robur	★★★★		★★★	★★	★	★★★★	★★		★	★★	★★★★	★★★★	☆	★★★	☞	★★	★★★	
Quercus rubra	★★★★		★★★	★	★	★★★★	★★			★★	★★★★	★★★★	☆	★★★	☞	★★	★★★	
Robinia pseudoacacia	★★★★		★★★	★★★★	★	★★	★★			★★	★★★★	★★★★	★★★★	★	☞	★	★★★	
Salix alba	★★★★		★★★	★		★★★	★★	★★	★★	★★★	★★★	★★★	★★★	★★		★★★ (♂ plant)	★★★	
Salix babylonica	★★		★	☆		★★	★★	★★	★	★★	★★★	★★★★	★★★	★★★		★★★ (♂ plant)	★★★	
Salix x sepulcralis	★★★★		★★★	★		★★		★★	★★	★★	★★★	★★★★				★★★ (♂ plant)	★★★	
Sambucus nigra	★★		★★★	★		★	★		★	★	★★★	★★★		★★	☞	★	★	
Sophora japonica (Styphnolobium jap.)	★★★★		★★★	★★★★	★	★★				★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★		★	★★★	
Sorbus aria	★★★		★★★	★★		★★	★			★★	★★	★★★	★★	★★		★	★★	
Sorbus aucuparia	★★★		★★★	★		★	★		★★	★★	★★★★	★★★★	★★	★★	☞	★	★★	
Sorbus intermedia	★★★		★★★	★		★				★★	★★★	★★★	★★	★★	☞	★	★★	
Sorbus latifolia	★★★		★★★	★		★				★★	★★	★★★	★★	★★	☞	★	★★	
Sorbus x thuringiaca	★★★		★★★	★		★				★★		★★	★★	★★		★	★★	
Tamarix gallica	★★		★★★	★★		★	★			★★	★★	★★★	★★		☞	★★</		

Wensen van omwonenden ten opzichte van het zonnepark

Inpassing zonnepark

De inpassing moet gericht zijn op het geheel onzichtbaar maken van de zonnepanelen vanuit de openbare weg en de omliggende ruimte

De externe contouren van het park moeten zijn voorzien van een aarden wal van 1 meter hoog waarvoor en waarbovenop begroeiing wordt aangebracht. (Toelichting: de aarden wal ontnemt deels zicht op de panelen op het moment dat de begroeiing dat niet doet – in de aanloopperiode en in de winterse maanden) en het gebruik van goede aarde helpt garanderen dat de begroeiing op de wal gedijt.)

De beplanting moet binnen enkele jaren geheel dicht zijn

Voor het onderhoud van de begroeiing en de visuele inpassing in het landschap geldt een resultaatverplichting, geen inspanningsverplichting. Het onderhoud wordt uitbesteed aan een partij die hierop kan worden aangesproken. (Tip: [REDACTED] heeft als tip Landschapsfonds Enschede. Zij willen graag het onderhoud doen. Hebben ze wel budget voor nodig. Dit moet betaald worden door de initiatiefnemer.) Wellicht is het ook mogelijk om iets te doen om te monitoren of de biodiversiteit jaarlijks toeneemt.

We willen dat de eisen die we gesteld hebben mbt inpassing en vergoedingen omwonenden worden opgenomen in de vergunning

Beplantingsplan: zijn we het eens met het voorstel van landschapsarchitect? Is het verstandig om beplanting te nemen die wellicht niet inheems is, maar wel beter tegen droogte en warmte kan. In de bijlage staan een aantal planten die niet opgenomen zijn in de lijst van het inrichtingsplan, maar waar wellicht ook een keuze uit gemaakt kan worden. Dit om te zorgen dat de planten wel aanslaan ten tijde van droogte.

Kwaliteit grond voor begroeiing: de grond moet voldoende zodat planten kunnen groeien.

Zijn we ermee akkoord dat het 4-5 jaar gaat duren tot de begroeiing geheel dicht is? Er kan gekozen worden voor planten die ook 's winters blad vast houden. Liever niet, maar kijken of we door het goed dicht aan te planten, planten die aanslaan en een goede filter vormt voor het zicht (TPSolar stelt dat meteen grotere struiken planten een verhoogd risico geeft op mislukken).

Accepteren we dat in de winterse maanden de panelen deels zichtbaar zijn, of moeten er bijzondere maatregelen komen, b.v. doek of evergreens? Liever geen doek of evergreens.

Er kan verzekeringstechnisch geen gebruik worden gemaakt van een landelijk hekwerk voor om het park. Het wordt een modern hek, mogelijk met prikkeldraad. Hebben we speciale eisen over kleur of vorm? Toch kijken of er mogelijkheden zijn voor een landelijke uitstraling, zeker gezien je het de eerste jaren nog gaat zien. Wellicht zijn er andere opties dan het moderne hek (Dit is alleen zichtbaar als de begroeiing niet dicht is).

Omvormers kunnen boven de hoogte van de panelen uitkomen en zo zichtbaar zijn als de begroeiing is afgestemd op de hoogte van de panelen. De begroeiing kan dan nog hoger gemaakt worden, of de omvormers kunnen deels worden ingegraven. Wat willen we?

Hebben we nog wensen ten opzichte van het gebruik van het terrein (onder en tussen ze zonnevelden)?

Procedurele wensen: moet er een omgevingsovereenkomst komen? Willen we een permanente werkgroep waarin omwonenden, TPSolar en de gemeente vertegenwoordigd zijn?

Zijn er nog verdere wensen? Hebben we nog aanvullingen of wijzigingsvoorstellen ten opzichte van het inrichtingsplan van TPSolar? Het toevoegen van speelelementen in het stuk bij het water. Geen speeltoestellen, maar meer natuurlijke aanleidingen, iets van stapstenen, zodat het ook leuk is voor kinderen om erlangs te gaan. Of iets wat uitleg geeft over het zonneveld. Misschien is er een samenwerking met de UT mogelijk of zo iets.

Reactie initiatiefnemers

Initiatiefnemers hebben samen met de landschapsarchitect naar de optie voor de grondwal gekeken i.r.t. de wens om de installatie onzichtbaar te maken en de beoogde aanplant goed te kunnen laten groeien. Omdat het huisvuilgronden betreft (lees: de bovenste toplaag van circa 60 cm is vervuild) en omdat er vanuit het beleid van de gemeente niet met spoed gesaneerd hoeft te worden, is initiatiefnemer niet voornemens om grote hoeveelheden aan schone grond aan te laten brengen op het plangebied. Bovendien is dit erg kostbaar. Aanplant op een grondwal heeft daarnaast tijdens periode met (extreme) droogtes een grotere kans om niet goed aan te slaan. De wortels moeten in dat gevoel dieper groeien om bij het grondwater te kunnen komen. Met de oorspronkelijke omvang van het zonnepark én de beoogde inrichting van de Usselerstroom zou er flink wat aan grondverzet gedaan worden, welke mogelijk op strategische delen ingezet konden worden als verhoging in het landschap. Het zonnepark en de bijbehorende inrichting van de Usselerstroom is uiteindelijk een stuk kleiner in omvang. Dit betekent automatisch dat de grond die verzet zal worden (en dus vrij komt) dat ook is. Voor de technische inrichting (bijvoorbeeld de kabelsleuven) en bij de inrichting van het deel van de Usselerstroom zal wel nog steeds wat grond vrijkomen. We kunnen daardoor nog steeds op strategische plaatsen kiezen voor het aanbrengen van een verhoging in het landschap (lees: grondwal), echter zal dit niet voor de gehele omzoming van het zonnepark gelden.

In het inrichtings- en beheerplan staat nu voor de struweelhaag opgenomen dat de te beplanten stroken in ieder geval eerst los gemaakt zullen worden (bijvoorbeeld door te frezen). Ook zal er een extra toplaag aan humus houdende grond worden aangebracht. Ook is er een beheerplan gemaakt. Wij zijn van mening dat de inpassing van het zonnepark, in samenwerking met een professioneel gecertificeerd groenbedrijf, op deze manier kan worden gerealiseerd. De groene random bij het plangebied zijn erg breed ingetekend. Minimaal 10 meter breed, maar maximaal op sommige delen in het plan zelfs 22 meter breed. Deze brede randen en verhoudingen zijn vrij uniek wat zonneparken in Nederland betreft. Deze breedtes zullen uiteindelijk, samen met het al aanwezige groen, ervoor gaan zorgen dat de installatie niet meer te zien zal zijn. 300 meter is de afstand waarop een niet-afgeschermd zonnepark-installatie nog met het blote oog vanaf ooghoogte kan worden waargenomen (als een dunne grijze streep aan de horizon). Doordat de omvang van het zonnepark veel kleiner is geworden, vallen er nu nog 4 adressen binnen deze straal.

In het kader van verwachtingsmanagement geven wij aan omwonenden altijd mee dat het 3 á 5 jaar kan duren alvorens de beoogde struweelhaag volgroeid is. Het blijft een landschappelijke inrichting die wat tijd nodig heeft en welke, naast een goed beheer, ook altijd afhankelijk is van de weersomstandigheden. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan de afgelopen lente (welke landelijk gemiddeld de op één na natste lente was sinds het begin van de metingen) of een zomer van 2018 (welke dan weer extreem droog was). Met het groenbedrijf worden hier uiteindelijk afspraken over gemaakt over hoe hierop te anticiperen.

De landschapsarchitect van de gemeente heeft inhoudelijk meermaals meegekeken en haar input gegeven op het ontwerp, en de aanleg- en beheermethode zoals opgenomen in het inrichtings- en beheerplan. Het beleid van de gemeente bepaald uiteindelijk welke planten in dit gebied aangeplant mogen worden (veelal inheems). Dit is op deze manier ook zo verwerkt in planten die zijn opgenomen in het inrichtingsplan. Een deel is inderdaad niet wintergroen. Dit neemt echter niet weg dat een

volgroeide dichte haag (zonder winterblad houdende soorten) ook in de winter uiteindelijk het zicht op de panelen grotendeels zal gaan ontnemen.

Het landschappelijk ontwerp, inrichtings- en beheerplan maakt onlosmakelijk onderdeel uit van de vergunning. Als initiatiefnemer zich hier dus niet aanhoudt, kan zij daar door de gemeente op aangesproken worden. In praktijk kan dit gaan via een handhavingsverzoek, welke kan worden ingediend door inwoners. Feitelijk is er hiermee dus niet alleen een inspanningsverplichting, maar ook een resultaatsverplichting voor de initiatiefnemer dat zij uitvoert wat er in de vergunning staat opgenomen. Desgewenst kan er een omgevingsovereenkomst worden gesloten en/of kan er een werkgroep opgericht worden met een afvaardiging de omwonenden, de initiatiefnemers en de gemeente waar periodiek afstemming plaatsvindt. Daarnaast misschien nog goed om te benoemen: bij TPSolar houdt een collega zich bezig met het beheer van onze zonneparken. Hij is het aanspreekpunt voor omwonenden en voert de gesprekken met de betrokken groenbedrijven, zie bijvoorbeeld dit artikel wat wij over zijn werkzaamheden gemaakt hebben: <https://www.tpsolar.nl/in-beeld-barry-lamers-assetmanager-van-tpsolar/>. Nog belangrijker is dat er met Enschede Energie een lokale initiatiefnemer bij het project betrokken is. De coöperatie en haar leden vinden het belangrijk dat de afspraken van het zonnepark worden nagekomen.

Het onderhoud wordt uitbesteed aan een groenbedrijf, maar de initiatiefnemer is de opdrachtgever (en dus degene die dit groenbedrijf betaald vanuit de project BV van het zonnepark). Als er iets dus niet goed gaat (bijvoorbeeld een haag die niet goed groeit) dan kan de initiatiefnemer daarop aangesproken worden. Initiatiefnemer gaat dit vervolgens oplossen met het bedrijf waar de afspraken over de aanplant en het beheer mee gemaakt zijn. Zo'n partij kan uiteindelijk het Landschapsfonds Enschede zijn, maar kan ook een andere bedrijf worden. Volgens de planning zou de bouw van het zonnepark op z'n vroegst gereed zijn in het voorjaar van 2027. Idealiter vinden dan rond de zomer van 2026 gesprekken plaats met mogelijke (lokale) groenbedrijven voor de aanplant (en het beheer) van de groene inrichting.

Met het oog op de eisen en voorwaarden van verzekeringen kan er bij het zonnepark geen gebruik gemaakt worden van een landschappelijk hekwerk. Het zonnepark is feitelijk een elektriciteitscentrale die moet worden afgeschermd vanuit veiligheidsoogpunt, maar ook met het oog op diefstal. Het hekwerk ligt overal achter de groene omranding en zal dus, wanneer het groen volgroeid is, ook niet te zien zijn.

De transformatorstations/omvormers worden ongeveer dezelfde hoogte als de zonnepanelen. De transformatorstation worden circa 2,5 meter hoog. De zonnepanelen zijn 2,4 meter hoog. Dit betekent dat de beoogde hagen alsnog hoger voor beide gevallen zullen zijn. De landschappelijke (bijen)haag wordt maximaal 3,5 meter hoog. De struweelhaag wordt nog veel hoger (zie ook de meegestuurde dwarsdoorsneden).